

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUK O ZDROWIU

> Obrona pracy doktorskiej mgr Anny Ziętek

FOT. POLA KULECZKA

8 listopada 2011 r. o godz. 12.30. w sali 131 odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Anny Ziętek na temat *Przygotowanie zawodowe młodzieży niepełnosprawnej (na przykładzie województwa lubuskiego)*. Praca powstała pod kierunkiem prof. Bogusława Pietrlewicza a jej recenzentami byli prof. Zdzisław Wołk i prof. Kazimierz Wenta. Serdecznie gratulujemy.

Katarzyna Kochan

> OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA: *Pociąg do terapii. Tworzenie kontekstu terapeutycznego*

W dniach 18 - 19 listopada 2011 r. miała miejsce w murach Uniwersytetu Zielonogórskiego Ogólnopolska Konferencja: *Pociąg do terapii. Tworzenie kontekstu terapeutycznego.*, która została zrealizowana dzięki współ-

pracy Katedry Opieki, Terapii i Profilaktyki Społecznej na Wydziale Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu oraz Stowarzyszenia Pomocy Osobom Autystycznym „Dalej Razem” w Zielonej Górze.¹

Konferencja wpisała się w ramy obchodów 10-lecia działalności Stowarzyszenia Pomocy Osobom Autystycznym „Dalej Razem” w Zielonej Górze i spotkań członków stowarzyszeń działających na rzecz osób z autyzmem pod patronatem Porozumienia „Autyzm - Polska”. Konferencja była także kolejnym przykładem wspólnych działań podejmowanych przez Uniwersytet Zielonogórski i Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym „Dalej Razem” w Zielonej Górze.²

Ogólnopolska Konferencja „Pociąg do terapii. Tworzenie kontekstu terapeutycznego” podejmowała problematykę aktualną i bardzo istotną zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i społecznym. Stanowiła swoistą odpowiedź na zapotrzebowanie społeczne. Wypełniła pewną lukę, wzbogaciła obszar wciąż jeszcze odkrywany, poznawany, gdzie działania są wciąż często dopiero projektowane.

Potrzeba mówienia na temat autyzmu i problemów wynikających z jego doświadczania jest ogromna, chociażby z uwagi na skalę problemu, gdyż według szacunkowych danych w Polsce jest ok. 30 tys. osób dotkniętych autyzmem (w tym 20 tys. dzieci oraz 10 tys. osób dorosłych). Kiedy uświadomimy sobie, że problem autyzmu dotyczy również rodzin osób z autyzmem, to łącznie w kręgu autyzmu żyje grupa ok. 100 tys. osób. Liczba zachorowań stale wzrasta, choć przyczyny tego stanu rzeczy nie są w pełni znane.

Wśród licznych problemów jakich doświadczają rodziny dzieci z autyzmem należy wymienić te wynikające z samej istoty autyzmu, a dotyczące „obrazu dziecka autystycznego” w percepcji społecznej. Tak trudno ludziom jest zrozumieć zachowania autystów i zaakceptować je, a nie interpretować jako przejaw złej woli czy złego wychowania.

Liczną grupę problemów stanowią te dotyczące diagnozy autyzmu u dzieci: brak diagnozy (brak zdiagnozowania, błędna diagnoza), czy późna diagnoza (długi czas oczekiwania - 6 miesięcy - 1 rok, wiek dziecka - 4-5 lat).

Rodzice zmagają się też z poważnymi problemami w obszarze terapii dzieci autystycznych: brak stałej terapii, długi czas oczekiwania, oddalenie placówek od miejsca zamieszkania.

Warto także wspomnieć i o istotnych problemach z edukacją dzieci autystycznych. Wśród tych problemów wymieniamy: brak programów, brak kadr, brak możliwości edukacji w integracji (bariery społeczne).

1 Za przygotowanie organizacyjne Konferencji odpowiedzialni byli: Jolanta Lipińska - Lokś (Katedra Opieki, Terapii i Profilaktyki Społecznej), Marzena Ganczar, Natalia Michalska, Mateusz Wyderka (SPOA „Dalej Razem”);

2 Kilkuletnia już współpraca to wspólne działania: realizowanie projektów („Autystycznie uzdolnieni. Zobowiązani wiedzą”, „Lekcje Autyzmu”, monografia: „Osoba autystyczna w rodzinie i środowisku lokalny. Doświadczenia lubuskie” (red.) A. Rudzińska - Rogoża, J. Lipińska - Lokś); przygotowanie dwóch premier studenckich filmów („Nasz Autyzm”, „Moje życie nie jest pomyłką”); realizowanie spotkań ze studentami nt.: autyzmu i możliwości pomocy osobom nim dotkniętym; udział studentów - wolontariuszy w terapii i wspieraniu dzieci z autyzmem; wspieranie merytoryczne i organizacyjne działań Stowarzyszenia;

Konsekwencje problemów edukacyjnych obecne są w dorosłym życiu autystów, m. in. w ich sytuacji na rynku pracy (zakończenie edukacji, brak ćwiczenia umiejętności podczas aktywności zawodowej, a przecież osoby z autyzmem mogą i chcą pracować, jeśli uzyskają pomoc).

Analiza tych wszystkich problemów pozwala na wysnuć wnioski, a mianowicie:

- a) autyzm - wciąż jest odkrywany,
- b) brak jest specjalistów (diagnostów, terapeutów) niski jest poziom wiedzy oraz umiejętności lekarzy pediatrów, pierwszego kontaktu w zakresie autyzmu,
- c) pojawiają się błędy diagnostyczne (nierozpoznanie autyzmu, błędne zakwalifikowanie autysty, np. niepełnosprawny intelektualnie, głuchy),
- d) brak jest kompleksowego systemu wsparcia osób autystycznych i ich rodzin,
- e) niski jest stan świadomości społecznej na temat autyzmu (stereotypy, uprzedzenia), co zagraża wykluczeniem społecznym autystów („innych”, „zbędnych”) i ich rodzin.

Podczas Konferencji zostały omówione problemy związane ze wsparciem osób z autyzmem, a także tych, którzy stanowią najbliższe otoczenie autystów - rodziców, opiekunów, terapeutów, nauczycieli.

W bogatym programie konferencyjnym znalazły się wykłady, których wygłoszenia podjęły się osoby wysoce kompetentne, potrafiące także sposobem przekazu - „trafić do odbiorcy”.

Ciekawym „zabiegiem” okazała się konwencja, w jakiej Konferencja przebiegała. *Pociąg* „prowadzili” od stacji do stacji (od wykładu do wykładu, od tematu do tematu, od problemu do problemu) Elżbieta Konopacka (terapeutka SPOA „Dalej Razem”) i Mateusz Wyderka (psycholog współpracujący ze Stowarzyszeniem). Tło (a może raczej istotny punkt) „podróży” stanowił wiersz Juliana Tuwima *Lokomotywa*, recytowany / odczytywany przez dzieci z autyzmem - podopiecznych SPOA „Dalej Razem” w Zielonej Górze. Poszczególne fragmenty wiersza pojawiające się w formie prezentacji zapowiadały kolejne etapy działalności Stowarzyszenia, drogi do terapii dziecka, osoby z autyzmem. A droga ta nie jest łatwa, tak jak nie jest proste życie w kręgu autyzmu. Problemy, trudności, troski, ale i radości oraz sukcesy wybrzmiewały w wystąpieniach prelegentów. Uczestnicy wysłuchali następujących wykładów:

1. *Praktyczne lekcje z 10 lat doświadczeń rozwoju Stowarzyszenia* (Grażyna Kochaniak, Sebastian Cycuła),
2. *Dlaczego rodzic jako koterapeuta? Relacja z rodziną jako klucz do sukcesu terapii dziecka* (Tomasz Basiński),
3. *Case Study - rodzice jako koterapeuci* (Katarzyna Stein-Szała, Olena Kravchenko),
4. *Podstawy teoretyczne coachingu i mentoringu, a praktyka coach'a* (Monika Rajche),
5. *Coaching i Mentoring. Jakie korzyści wynikają z wprowadzania ich dla terapii?* (Katarzyna Bartkowiak),
6. *Coaching dorosłych osób z Zespołem Aspergera. Co to znaczy skutecznie wspierać dorosłych „Aspich”? Rola coacha i rodziny* (Anna Waligórska, Michał Waligórski),
7. *Budowanie i efektywne zarządzanie zespołem terapeutów i wolontariuszy na plenerze terapeutycznym*

- dla osób z Zespołem Aspergera. Doświadczenia Centrum Terapii Autyzmu SOTIS (Marcin Bonaszewski),
8. *Współpraca, czy walka? Studium dobrych doświadczeń na linii szkoła - terapeuta* (Jolanta Kaczkietło-Ostrowska, Aneta Nawrot),
 9. *Po co stowarzyszeniom władze, po co władzom stowarzyszenie?* (Wioletta Haręźlak),
 10. *„Nawet Salomon z pustego nie naleje...”, ale fundraiser i owszem...* (Natalia Michalska),
 11. *„Jak cię widzą, tak cię piszą... i tak cię potraktują!”*, czyli efektywne korzystanie z kontaktów z mediami (Beata Tokarz).

W piątkowe popołudnie uczestnicy Konferencji - uwzględniając własne potrzeby i możliwości - mogli wziąć udział w warsztatach:

1. *Nawet gwiazdy się spalają... - jak uniknąć wypalenia?* (Andrzej Zygałto, Artur Doliński),
2. *Samotność terapeuty - znaczenie superwizji w pracy terapeuty* (Mateusz Wyderka),
3. *Praca z systemem rodzinnym* (Tomasz Basiński),
4. *Grupa zadaniowa przewodniczących organizacji Porozumienia „Autyzm - Polska”* (Piotr Mazurkiewicz, Sebastian Cycuta).

Wszystkie wykłady i warsztaty spotkały się z ogromnym zainteresowaniem, skłoniły do refleksji, być może pozwoliły spojrzeć inaczej na prezentowany problem, lepiej go zrozumieć. Być może staną się motorem podejmowanych we własnych środowiskach działań. Szczególnie mocno kwestia ta zaznaczyła się w pracy grupy zadaniowej - zespołu przewodniczących zaproszonych organizacji, którego celem było wypracowanie konkretnych rozwiązań dotyczących efektywniejszej współpracy w ramach działalności organizacji zrzeszonych w Porozumieniu „Autyzm - Polska”.

W ostatniej części Konferencji organizatorzy zaproponowali uczestnikom panel dyskusyjny, podczas którego wybrzmiało wiele istotnych kwestii. Mówiono na tematy, które są tymi nieustannie obecnymi w życiu osób autystycznych i ich rodzin, a dotyczą diagnozy, terapii, edukacji, integracji społecznej, konieczności podnoszenia poziomu świadomości społecznej na temat autyzmu i problemów osób z autyzmem, docenienia znaczenia wsparcia społecznego dla osób potrzebujących, zaakceptowania współdziałania specjalistów z rodziną autysty w jego terapii, potrzeby rozwiązań systemowych w radzeniu sobie w pracy z autystą.

Na udziale w Konferencji niewątpliwie zyskali wszyscy

jej uczestnicy, m.in. rodziny i opiekunowie osób autystycznych, terapeuci, lekarze, psycholodzy, doradcy zawodowi, pracownicy naukowci, studenci. Wszyscy uczestnicząc w wykładach i warsztatach wzbogacili swoją wiedzę, nabyli i/lub udoskonaliли swoje umiejętności, tak przydatne w tworzeniu i rozwijaniu własnego warsztatu pracy.

Podczas rozmów uczestników Konferencji wybrzmiewało ich zadowolenie z udziału w Konferencji. Wskazywali oni na ogromną wartość merytoryczną spotkania, dobre przygotowanie organizacyjne oraz na wiele doświadczonych pozytywnych wrażeń.

Warto w tym miejscu zaprezentować także refleksję, o którą poproszono organizatorów Konferencji z SPOA „Dalej Razem”, a która może stanowić trafne podsumowanie Konferencji. Oto ona: Konferencja „Pociąg do terapii” ugruntowała nas w przekonaniu, iż takie spotkania są potrzebne zarówno doświadczonym już terapeutom, rodzicom jak i tym, których zakres obowiązków daleko wykracza poza ramy autyzmu - a więc nauczycielom, logopedom, wychowawcom. Uczestnicy konferencji zwracali uwagę na praktyczne zastosowanie przedstawianych im treści. Program staraliśmy się dobrać tak, aby każdy szczebel organizacji wspomagającej osoby autystyczne znalazł swój blok tematyczny. I tak pierwszego dnia skupiliśmy się na zagadnieniach dotyczących typowo pracy z terapeutą i rodzicem, natomiast sobotnie spotkanie miało wskazać nowe kierunki rozwoju placówek - ponieważ funkcjonowanie w określonej społeczności wymaga interakcji. Na swoim przykładzie, przykładzie „Dalej Razem” mogliśmy pokazać jak wdrożyć działania fundraisingowe, jak podejmować współpracę z samorządem czy mediami. Cieszy nas, że możemy dzielić się własnym doświadczeniem, że zaproszeni przez nas prelegenci chętnie podjęli się przeprowadzenia wykładów. Cenny jest także fakt, iż nie było to spotkanie regionalne, ale ogólnopolskie - swoją obecnością zaszczytili nas mieszkańcy Bielska Białej, Węgrowa czy Łodzi. Współpraca z Porozumieniem „Autyzm - Polska” oraz Uniwersytetem Zielonogórskim kolejny raz dała zdumiewający efekt - jak wiele potrzebnych treści, motywacji do działania i wsparcia można przekazać w krótkiej - bo tylko dwudniowej konferencji.

Jolanta Lipińska-Lokś

